Milieueffectrapportage Folding Boxboard Eerbeek en omgeving

Achtergrondrapport Stedenbouw en visuele beleving – fase 2

Resultaten fase 1

2 december 2022

Kenmerk R013-1276840OJG-V01-agv-NL

Verantwoording

Titel	Milieueffectrapportage Folding Boxboard Eerbeek en omgeving Achtergrondrapport Stedenbouw en visuele beleving – fase 2
Opdrachtgever	Provincie Gelderland
Projectleider	Gerrit Jan Schraa
Auteur(s)	Yannick Angkotta en Martijn Gerritsen
Tweede lezer	Jolanda Onneweer
Projectnummer	1276840
Aantal pagina's	36
Datum	2 december 2022
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

TAUW bv
Handelskade 37
Postbus 133
7400 AC Deventer
T +31 57 06 99 91 1
E info.deventer@tauw.com

Inhoud

1 Inleiding 4
2 Overzicht wet- en regelgeving en beleid 4
3 Onderzoeksmethodiek 6
3.1 Wijze van beoordeling algemeen 6
3.2 Beoordelingskader 6
3.2.1 Criterium Stedenbouw 6
3.2.2 Criterium visuele beleving 7
3.3 Referentiesituatie 8
3.3.1 Referentiesituatie criterium Stedenbouw 8
3.3.2 Referentiesituatie criterium visuele beleving 18
4 Effectbeschrijving en -beoordeling VKA 18
4.1 Beschrijving VKA en uitgangspunten voor inpassing 18
4.1.1 Fabrieksterrein 19
4.1.2 Overige plangebied 19
4.2 Criterium Stedenbouw 24
4.3 Criterium Visuele beleving 25
4.3.1 Poelkampstraat/ Volmolenweg 25
4.3.2 Kloosterstraat 28
4.3.3 Spoorzone 30
4.3.4 Coldenhovenseweg 31
4.3.5 Volmolenweg (oostelijk van de zuidelijke entree) 31
4.3.6 ’t Haagje en Wethouder Sandersstraat 33
4.3.7 Samenvattend 33
4.4 Iteratief proces – ontwerpoptimalisaties 34
5 Mitigerende en compenserende maatregelen 35
6 Conclusies 35

1 Inleiding

Voor de ontwikkelingen op en in de omgeving van het terrein van Folding Boxboard Eerbeek wordt een MER opgesteld. Dit achtergrondrapport Stedenbouw en visuele beleving moet in samenhang worden bezien met het overkoepelende milieueffectrapport bedrijfslocatie Folding Boxboard Eerbeek. In het MER wordt beschreven welk voorkeursalternatief (verder VKA) wordt onderzocht. In dit achtergrondrapport worden de effecten van de voorgenomen activiteit op het thema stedenbouw en visuele beleving in beeld gebracht.

Leeswijzer
In hoofdstuk 2 wordt het algemene beleidskader uit het hoofdrapport van het MER aangevuld en uitgewerkt voor het thema Stedenbouw en visuele beleving.

In hoofdstuk 3 wordt de onderzoeksmethodiek en het beoordelingskader voor Stedenbouw en visuele beleving toegelicht.

In hoofdstuk 4 worden de effecten beschreven van het voorkeursalternatief (fase 2 van het milieuonderzoek).

In hoofdstuk 5 worden mitigerende en compenserende maatregelen voorgesteld. In hoofdstuk 6 volgt de conclusie.

2 Overzicht wet- en regelgeving en beleid

Op ruimtelijke ontwikkelingen is wet- en regelgeving en beleid van toepassing. Deze paragraaf biedt een overzicht van wet- en regelgeving en beleid dat relevant is voor de voorgenomen activiteit. Bij de beschrijving worden verschillende schaalniveaus onderscheiden: internationaal niveau, rijksniveau, provinciaal niveau en gemeentelijk niveau. Het wettelijk kader richt zich vooral op het Europese en rijksniveau, het beleidsmatige kader op rijks, provinciaal en gemeentelijk niveau.

Tabel 2.1 Samenvatting wet- en regelgeving en beleid thema Stedenbouw en visuele beleving

Wet-/regelgeving en beleid	Omschrijving	Relevantie
Rijksniveau		
Nationale Omgevingsvisie (NOVI)	In de NOVI geeft het Rijk een langetermijnvisie op de toekomstige ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland.	De ontwikkelingen in dit project sluiten idealiter aan bij de ambities, doelen en opgaven uit de NOVI.
Provinciaal niveau		
Omgevingsvisie Gelderland: gaan voor gaaf Gelderland	Verder richt het beleid zich op behoud van de basiskwaliteit van landschappen in Gelderland.	Het behouden van landschappelijke kwaliteit (in dit kader stedenbouwkundige kwaliteiten) is een belangrijk uitgangspunt in de visie en daarmee ook voor het plan en omgeving.
Provinciale Omgevingsverordening van Gelderland	Bevat regels voor bescherming van het landschap die gemeenten in acht moeten nemen bij het opstellen van hun ruimtelijke plannen	De regels beogen een evenwichtige afweging van het gebruik van de fysieke leefomgeving ter vervulling van de maatschappelijke behoeften en het in stand houden of verbeteren van de volgende omgevingskwaliteiten waaronder landschap en erfgoed. Van belang is dat deze waarden ook in dit plan goed worden afgewogen.
Gemeentelijk niveau		
Toekomstvisie 2030 gemeente Brummen	De toekomstvisie maakt heldere keuzes voor de toekomst en geeft daarmee een duidelijke koers aan richting 2030.	Uitgangspunt van de visie voor is dat er flexibel, duurzaam en toekomstgericht wordt gebouwd. Ruimtelijke kwaliteit staat voorop. Het gaat vooral om het borgen en benutten cultuurhistorische waarden.
Visie Centrum Eerbeek & Eerbeekse Beek November 2021	De visie heeft meerdere functies. Het is een inspiratiekader voor investeerders en ontwikkelende partijen. Een toetsingskader voor initiatieven. En een ontwikkelkader voor de gemeente met een uitvoeringsprogramma	In de visie is aangegeven dat het deel van de Eerbeekse beek in de omgeving van het plangebied in nadere afstemming met het PIP Folding Boxboard Eerbeek wordt vormgeven. Wel zijn ontwerpuitwerkingen opgenomen voor het Kerstenterrein en de stationsomgeving.
Landschapsbeleidsplan Brummen	Geeft wensbeelden voor ruimtelijke ontwikkeling binnen de gemeente Brummen	In dit document wordt onder meer gestreefd naar het vergroten van de herkenbaarheid van de beken.

3 Onderzoeksmethodiek

3.1 Wijze van beoordeling algemeen

De manier waarop de milieueffecten van het plan worden bepaald, verschilt per criterium. Soms kan een milieueffect kwantitatief worden bepaald (bijvoorbeeld '10 m^2' of '4 gebouwen'), soms is alleen een kwalitatieve benadering mogelijk.

De beoordeling van effecten vindt plaats volgens een systeem van plussen en minnen. Hiervoor worden de effecten in klassen ingedeeld. Bij het bepalen van de klassegrenzen wordt rekening gehouden met de verwachte reikwijdte van de onderzoeksresultaten. Door het inzichtelijk maken van klassengrenzen, is altijd navolgbaar welke beoordeling is toegepast.

Voor dit MER worden de milieueffecten ingedeeld volgens een 5-puntsschaal:

Tabel 3.1 Vijf puntschaal effectbeoordelingen

Waardering effecten	Omschrijving
+ +	Zeer positief effect
+	Positief effect
0	Niet of nauwelijks effect/neutraal
-	Negatief effect
- -	Zeer negatief effect

De effecten worden bepaald zonder rekening te houden met eventuele mitigerende maatregelen. Op basis van de gepresenteerde effecten worden mogelijke mitigerende en/of compenserende maatregelen beschreven om negatieve effecten te voorkomen en/of te beperken.

3.2 Beoordelingskader

3.2.1 Criterium Stedenbouw

3.2.1.1 Te verwachten effect en methode van onderzoek

Voor het onderdeel stedenbouw worden drie schaalniveaus onderscheiden. De effectbeoordeling is kwalitatief en wordt naast een beschrijving begeleid met visualisaties. Hierbij worden de specifieke kenmerken van het stedelijke en het omliggende landelijk gebied, de natuur-landschappelijke en geomorfologische kenmerken, het reliëf en de waterlopen en de visueel-ruimtelijke structuur (openheid, zichtlijnen en beelddragers) betrokken. Door te werken in schaalniveaus wordt stapsgewijs de opbouw van het dorp en omliggende landschap duidelijk. Het bovenregionale niveau richt zich op het dorp en directe omliggende omgeving, met de bepalende structuren daarbinnen. Het middelste niveau concentreert zich op de karakteristieke stedenbouwkundige structuren binnen Eerbeek en de wijze waarop de ontwikkeling daarbinnen past. Op het laagste schaalniveau worden effecten in beeld gebracht op en rondom het plangebied, op het niveau van aangrenzende bebouwing en beplanting.

Op de drie schaalniveaus wordt beoordeeld in hoeverre bepalende stedenbouwkundige structuren worden aangetast (fysieke aantasting) en/of verstoord (in het geval van de verstoring van de beleving), gehandhaafd of juist versterkt.

3.2.1.2 Wijze van beoordeling

Voor het criterium stedenbouw wordt het onderzoek uitgevoerd met de volgende beoordelingsschaal in tabel 3.1.

Tabel 3.2. Beoordeling en klasse-indeling effecten Stedenbouw

Waardering	Toelichting
+ +	Significante versterking van de stedenbouwkundige structuur
+	Versterking van de stedenbouwkundige structuur
0	Geen effect
-	Aantasting en/of verstoring van de stedenbouwkundige structuur
- -	Significante aantasting en/of verstoring van de stedenbouwkundige structuur

3.2.2 Criterium visuele beleving

3.2.2.1 Te verwachten effect en methode van onderzoek

De visuele beleving kan verbeteren, gelijk blijven of verslechteren. Wanneer de beleving verslechtert, wordt ook wel gesproken over “visuele hinder”. In hoeverre hinder wordt ervaren, is echter sterk afhankelijk van de persoonlijke beleving. Hierbij spelen factoren als leeftijd, opleiding en referentiekader mee. In het MER wordt onderzocht in hoeverre veranderingen door toedoen van de voorgenomen activiteit van invloed zijn op de beleving en op welke wijze effecten “verzacht” kunnen worden. Onderdelen van de voorgenomen activiteit die van invloed zijn op de visuele beleving, zijn de zichtbaarheid van gebouwen, de zichtbaarheid van groen/bomen, en de zichtbaarheid van nieuwe infrastructuur en bijhorende verkeersbewegingen. Hoewel dit dus een subjectief criterium is, en daarmee lastig objectief meetbaar, is in dit MER gekozen voor het uitgangspunt dat zicht op groen de voorkeur heeft boven zicht op de fabriek of nieuwe infrastructuur.

Dit leidt tot de volgende wijze van beoordelen: hoe zichtbaarder de fabriek en/of nieuwe infrastructuur tot opzichte van de referentiesituatie, hoe negatiever het effect en vice versa. Hierbij speelt onder meer de hoogte, kleur en materiaalgebruik van de gebouwen en geluidwanden, het en de aanwezigheid van afschermend groen een rol. Het zicht vanuit woningen en plekken waar mensen zich voor langere tijd bevinden (zoals een park) weegt mee in de beoordeling van dit aspect.

3.2.2.2 Wijze van beoordeling

Voor het criterium visuele beleving wordt het onderzoek uitgevoerd met de beoordelingsschaal in tabel 3.2.

Tabel 3.2. Toelichting beoordeling en klasse-indeling effecten visuele beleving

Waardering	Toelichting
+ +	Zeer positief effect, de zichtbaarheid van fabriek t.o.v. de referentiesituatie neemt significant af
+	Positief effect, de zichtbaarheid van fabriek t.o.v. de referentiesituatie neemt af
0	Geen effect, de visuele beleving blijft gelijk
-	Negatief effect, de zichtbaarheid van fabriek en/of (nieuwe) infrastructuur wordt t.o.v. de referentiesituatie groter
- -	Zeer negatief effect, de zichtbaarheid van fabriek en/of (nieuwe) infrastructuur wordt t.o.v. de referentiesituatie significant groter

3.3 Referentiesituatie

3.3.1 Referentiesituatie criterium Stedenbouw

Schaalniveau hoog

In de structuurvisie centrumgebied Eerbeek staat beschreven dat Eerbeek is ontstaan op de plek langs de Eerbeekse Beek, waar deze vanuit het Veluwemassief het lager gelegen gebied binnenstroomt. Deze plek was geschikt voor de vestiging van papiermolens en wasserijen. Naast de beek vormt de structuur van oude linten en enken de cultuurhistorische waarde van het dorp. Op de historische kaart van 1900 (zie figuur 3.1) zijn zowel de historische linten als de locaties van de eerste papierfabrieken zichtbaar. Terwijl deze linten met hoge ruimtelijke kwaliteit deel uitmaken van de hoofdstructuur van het dorp, is de beek zelf niet meer herkenbaar als historisch element binnen het centrum van Eerbeek.

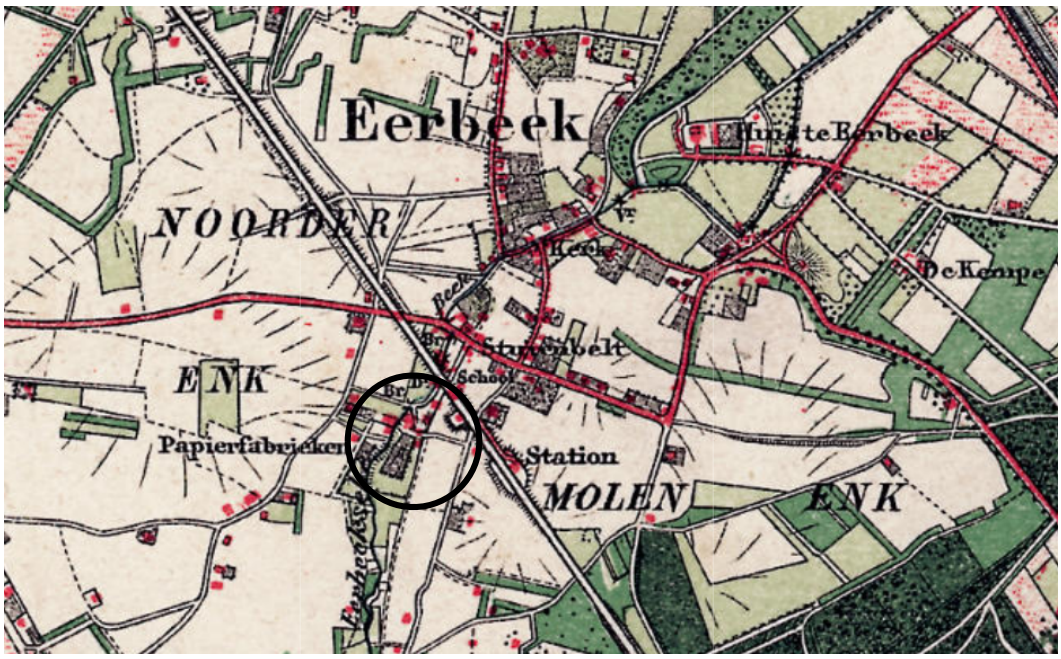

Figuur 3.1 Historische kaart uit 1900, locatie Folding Boxboard Eerbeek is omcirkeld (bron: www.topotijdreis.nl)

De structuur van Eerbeek kenmerkt zich door lijnpatronen (zie figuur 3.2). De genoemde historische lijnen zijn nog steeds bepalend in de stedenbouwkundige structuur van het Eerbeek van vandaag de dag. Linten en essen zijn belangrijke en nog steeds herkenbare structuren in het dorp. In Eerbeek is het veranderingsproces van een deel van de lintbebouwing door de aanwezigheid van de papierindustrie versneld gegaan. De historische linten naar en rond de essen bezitten nog agrarische kenmerken. De linten maken deel uit van de hoofdstructuur van Eerbeek. De essen zijn cultuurhistorisch belangrijk en in de Eerbeekse situatie nog zeer gaaf. De karakteristiek komt vooral tot uitdrukking in de open ruimtes, de zelfstandige plaatsing van de bebouwing en in het individuele karakter van de panden.

Figuur 3.2 Kaart met cultuurhistorische lijnelementen in Eerbeek (bron: cultuurhistorische onderlegger Eerbeek). De ligging van het plangebied is globaal aangegeven met een cirkel.

De (papier)industrie concentreert zich in het gebied rond de Coldenhovenseweg, een lint dat wordt gekenmerkt door verspreid gelegen bebouwing. Een deel van de Coldenhovenseweg staat aangemerkt als voormalige Hanzeweg. De industrie heeft zich in de loop der tijd ontwikkeld tot een vorm van zware industrie, met een verscheidenheid aan toeleverende industrie. De ontwikkeling van de papierindustrie is gevolgd door het realiseren van grootschalige woonbebouwing waardoor beide functies (wonen en werken) dicht op elkaar zijn gesitueerd.

Tot 1940 bestond Eerbeek nog grotendeels uit verspreide lintbebouwing van kleine alleenstaande woningen, bedrijven en boerderijtjes. Verspreid stonden enige papierfabrieken, in die tijd nog van een beperkte schaalgrootte. De huidige grootschalige panden van de papierindustrie, geconcentreerd tot één samenhangend cluster, bepalen in grote mate het huidige dorpsbeeld.

In de tweede helft van de vorige eeuw is Eerbeek, door planmatige uitbreidingen, zeer sterk gegroeid tot de grootste kern van de gemeente. De eerste grootschalige, planmatige uitbreidingen in de jaren vijftig bestonden uit woningen voor de arbeiders van de papierindustrie. Hierbij zijn onder andere de kenmerkende woningen aan de 'Eerbeekse Enk' gebouwd, in de typische wederopbouwstijl van de Delftse school.

Figuur 3.3 Analysekaart schaalniveau hoog, op de kaart zijn de belangrijkste stedenbouwkundige structuren in Eerbeek en omgeving weergegeven.

Conclusie schaalniveau Hoog

Belangrijke structurerende elementen op het schaalniveau van Eerbeek als geheel:

- Eerbeekse Beek (met aanliggend groenstructuur), die niet overal meer beleefbaar is
- Apeldoorns Kanaal, dat om Eerbeek heen ligt
- Spoorlijn Apeldoorn – Arnhem (de lijn wordt enkel gebruikt door de Veluwsche Stoomtrein Maatschappij voor toeristisch gebruik)
- Oude linten: zoals Stuijvenburchstraat en Loenenseweg, waarvan enkele wegen tevens voormalige Hanzewegen zijn (Harderwijkerweg en Coldenhovenseweg)
- Zuidelijk deel van Eerbeek gedomineerd door bedrijventerreinen, met daaromheen (voormalige) arbeiderswijken

Schaalniveau midden
Kenmerkend is dat de rand van de bebouwde kom van Eerbeek veelal bestaat uit vrijstaande of half vrijstaande woonbebouwing in een open verkaveling. Ook aan de doorgaande historische wegen (linten) kent de woonbebouwing doorgaans een open karakteristiek. Daar binnenin wordt juist zeer compact en in hoge dichtheid gebouwd. De kern van Eerbeek kent een grote variatie in bebouwingsperioden. Het resulteert in een zeer afwisselend beeld. Langs enkele historische wegen werd van oudsher langzaamaan gebouwd en verdicht. De bebouwing is er divers en kleinschalig van aard. Later werden voor de arbeiders van de papierindustrie woningen gebouwd nabij de fabrieken, zoals ten westen en zuiden van het terrein van Folding Boxboard Eerbeek.

Het overige deel van de kern van Eerbeek wordt gevormd door traditionele blokverkaveling waarbinnen in de jaren '50 tot '70 is gebouwd. Op enkele plekken is de bebouwing in de jaren '80 vernieuwd. Verspreid in de kern bevinden zich bovendien maatschappelijke voorzieningen, zoals scholen en kerken. Vaak worden de maatschappelijk voorzieningen geflankeerd door een groengebied.

De historische linten vormen de structuurdragers van de kern van Eerbeek. De aanpalende bebouwing is van een kleinschalige korrelgrootte en wisselend oud of juist modern(er). Ondanks dat er verschillen bestaan tussen de verschillende historische linten van Eerbeek, is er sprake van gemeenschappelijke kenmerken die in meer of mindere mate voorkomen:

- De individualiteit van de panden (eigen architectuur)
- De wisselende rooilijn, de zelfstandige plaatsing van gebouwen
- De groene ruimtes tussen de losstaande gebouwen

Aan de rand van Eerbeek neemt deze ruimte tussen de bebouwing toe. Daarbij bezit een deel van de linten nog agrarische kenmerken. Van de linten lag vroeger een gedeelte buiten het dorp. Door de forse uitbreidingen ten behoeve van de arbeiders van de papierindustrie, zijn deze linten midden tussen de woonwijken terechtgekomen. Ze zijn, ondanks de verdichting door nieuwe bebouwing, nog herkenbaar door hun gebogen verloop en de grotere diversiteit van woningen. Tussen de linten is aan nieuwe, kenmerkend langgerekte, wegen verder gebouwd. De wegen kennen een gebogen verloop, die de vormen van de voormalige enk lijken te volgen. Aan de doorgaande wegen volgen de verschillende bouwperioden elkaar op. Opvallend is de kleinschaligheid van de bebouwing aan de linten en in de half vrijstaande arbeidersbuurt nabij de papierfabrieken. In de overige gebieden, gebouwd in de periode jaren ’60 - ’70 waar een grotere korrelgrootte wordt gehanteerd en is gebouwd in traditionele bouwblokken waarbij per groep bouwblokken is gevarieerd in bebouwingskenmerken. Hetzelfde geldt voor de in de jaren ’80 vernieuwde blokken. De vele doorgaande wegen kennen een breed profiel, waarin de rijbaan wordt begeleid door berm en/of bomen. Geconcentreerd, centraal in de wijken, liggen enkele groene ruimten waarin of -aan (maatschappelijke) voorzieningen zijn gelegen. In de linten staan veelal vrijstaande of half vrijstaande woningen met een individueel karakter. Er is sprake van veel variatie in bouwhoogte, goothoogte, nokrichting, etc. Langs de linten wordt kleinschalig gebouwd. Het hart van de kern wordt veelal gekenmerkt door rijwoningen. De gebouwen van de maatschappelijke voorzieningen zijn van grotere schaal. Op veel plekken in de wijk is bovendien de grootschaligheid van de papierfabrieken beleefbaar.

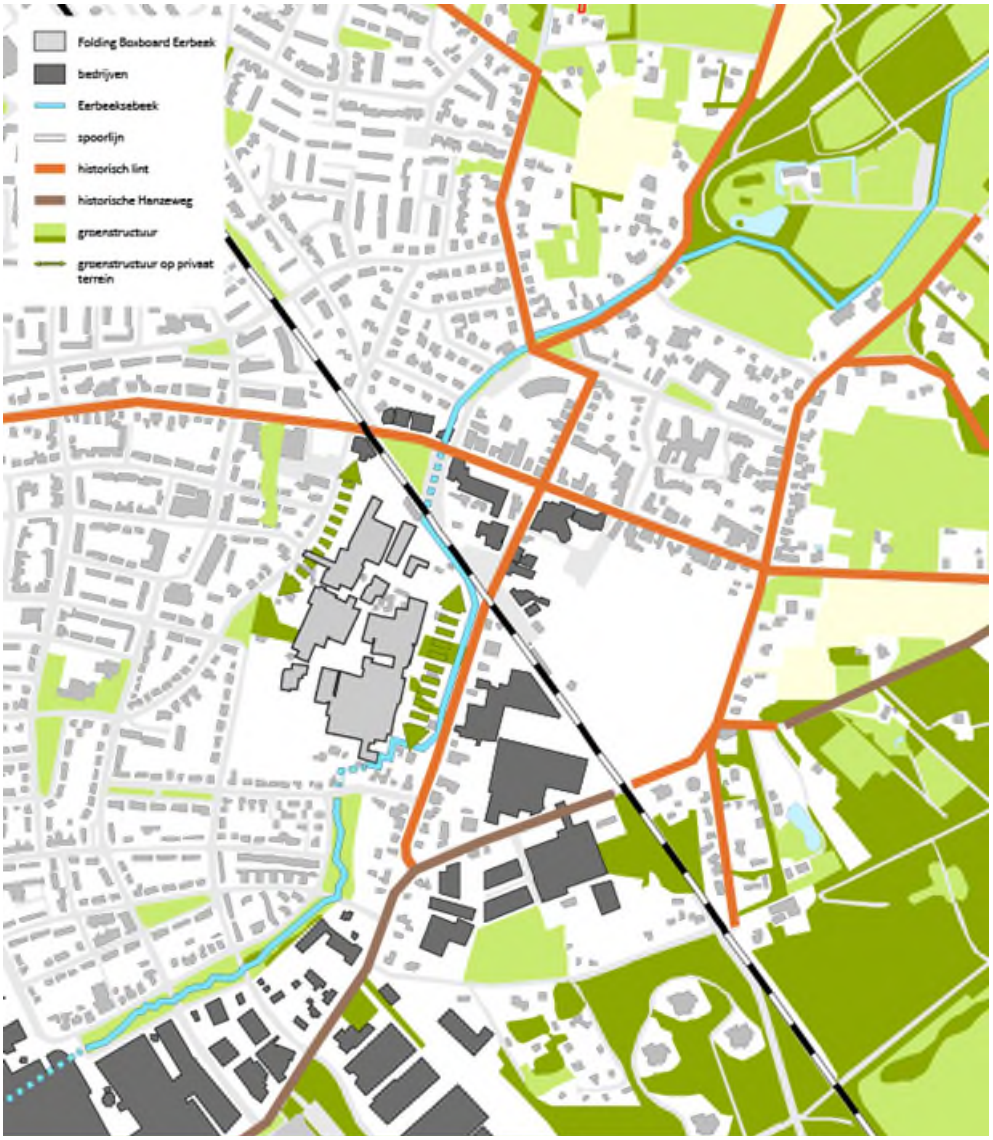

Figuur 3.4 Analysekaart schaalniveau midden, op de kaart zijn de belangrijkste stedenbouwkundige structuren in de omgeving van Folding Boxboard Eerbeek weergegeven.

Bedrijventerrein Eerbeek-Zuid beslaat van oudsher een groot deel van het dorp Eerbeek. Papier- en kartonindustrie en aanverwante bedrijven beslaan het gebied dat zich ten noorden van de Harderwijkerweg, grofweg aan weerszijden van de Coldenhovenseweg, heeft ontwikkeld. Daarnaast bevinden zich in dit gebied nog tal van kleinere bedrijven en bedrijfswoningen, al dan niet als zodanig in gebruik. In de noordoost en - westhoek van het plangebied bevindt zich nog enige woningbouw. Het bedrijventerrein Eerbeek-Zuid is een relatief intensief bebouwd gebied, met desondanks toch een redelijke groenstructuur. Dit komt doordat delen van de van oudsher aanwezige groenstructuur zijn behouden en de groenstructuur deels is gekoppeld aan infrastructuur.

De groenstructuur bestaat grotendeels uit opgaande beplanting langs wegen en waterlopen (Coldenhovenseweg, ‘t Haagje, Kloosterstraat, Schoonmansmolenweg, Tullekenweg en Eerbeekse Beek). Voorts maken de uitlopers van het bosgebied ten zuiden van het plangebied een belangrijk onderdeel uit van de groenstructuur en dragen ze bij aan een geleidelijke overgang tussen het bosrijke gebied en het bebouwde industriegebied. Deze geleidelijke overgang is met name zichtbaar aan de oostzijde van het bedrijventerrein, nabij het Soerense Zand, alsmede ten zuiden van het bedrijventerrein, nabij de begraafplaats en nabij de recreatiewoningen aan de Tullekenweg.

Conclusie schaalniveau midden
Eerbeek kent een grote variatie in bebouwingsperioden. Het resulteert in een zeer afwisselend beeld:

- Langs enkele historische wegen werd van oudsher langzaamaan gebouwd en verdicht. De bebouwing is er divers en kleinschalig van aard
- Later werd voor de arbeiders van de papierindustrie woningen gebouwd nabij de fabrieken. Deze arbeiderswoningen zijn kenmerkend voor de straten ten zuiden en westen van het terrein van Folding Boxboard Eerbeek
- Het overige deel van de wijk wordt gevormd door traditionele blokverkaveling waarbinnen in verschillende bouwperioden is gebouwd, jaren ‘50 tot ’70 en op enkele plekken vernieuwd in de jaren ’80. Voor deze verouderde wijk is sprake van een herstructureringsopgave. Ook zijn recentelijke nieuwe woningen gebouwd aan de Poelkampstraat
- De historische linten zijn, ondanks de verdichting door nieuwe bebouwing, nog herkenbaar door hun gebogen verloop en de grotere diversiteit van woningen. In de linten staan veelal vrijstaande of half vrijstaande woningen met een individueel karakter
- Tussen de linten is aan nieuwe, kenmerkend langgerekte, wegen verder gebouwd. De wegen kennen een gebogen verloop, die de vormen van de voormalige enk lijken te volgen
- Diverse groenstructuren zijn gekoppeld aan de genoemde linten en de Eerbeekse Beek

Schaalniveau laag
Verder ingezoomd op de directe omgeving van het terrein van Folding Boxboard Eerbeek vallen nog een aantal aspecten op in de stedenbouwkundige structuur.

Figuur 3.5 Analysekaart schaalniveau laag, op de kaart zijn de belangrijkste stedenbouwkundige structuren binnen het plangebied en directe omgeving weergegeven.

De westzijde van het fabrieksterrein wordt geflankeerd door een ‘groene wand’ aan bomen en bosschage langs de Kloosterstraat, waardoor de achterliggende fabrieksgebouwen niet overal zichtbaar zijn (zie figuur 3.6). Deze groenstructuur ligt op privaat terrein in eigendom van Folding Boxboard Eerbeek en loopt iets verder naar het zuiden over in een parkstrook met daarin de villa Kloosterstraat 19 en 21 (figuur 3.7). Nog verder naar het zuiden ligt langs de Poelkampstraat is een stuk braakliggend terrein gelegen (figuur 3.8), eveneens in eigendom van Folding Boxboard Eerbeek.

Figuur 3.6 Op de afbeelding is de groene wand aan de Westzijde van het fabrieksterrein (Kloosterstraat) afgebeeld

Figuur 3.7 Op de afbeeldingen zijn de parkstrook aan westzijde fabrieksterrein en villa Kloosterstraat 19 en 21 afgebeeld

Figuur 3.8 Op de afbeelding is het braakliggende terrein langs de Poelkampstraat ter hoogte van gesloopte woningen afgebeeld

Aan de oostzijde van het fabrieksterrein is een groene strook gelegen met opvallende ’villa's, die tussen begin 20e eeuw en de 30-er jaren van de 20e eeuw zijn gebouwd voor werknemers van het bedrijf. Deze villa’s zijn gelegen aan de Coldenhovenseweg. Deze panden zorgen voor herkenbaarheid van de groenzone langs de Eerbeekse Beek. Door het historische karakter en het onderscheidende uiterlijk zijn de panden beeldbepalend voor de directe omgeving van het fabrieksterrein en kenmerkend voor deze groene zone, waar de Eerbeekse Beek door de tuinen van deze villa’s loopt. In deze groene strook staan ook meerdere oude bomen van formaat. De panden maken ook een belangrijk onderdeel uit van het lint langs de Coldenhovenseweg. Eén van de villa’s is in gebruik als kantoor, de andere drie villa’s zijn bewoond. Het lint en deze panden zijn niet los van elkaar te zien.

Figuur 3.9 Op de afbeeldingen is opvallende individuele bebouwing Coldenhovenseweg weergegeven

Aan de overzijde van de villa’s is de bebouwing langs de Coldenhovenseweg divers: woon- en bedrijfsbebouwing wisselen elkaar af (zie figuur 3.9 en 3.10).

Figuur 3.10 Op de afbeeldingen is de afwisseling tussen woon- en bedrijfsbebouwing aan de Coldenhovenseweg weergegeven

Ten zuiden van het fabrieksterrein ligt een bredere (openbare) groenzone langs ’t Haagje. In deze groenzone stroomt tevens de Eerbeekse beek. Langs deze groenstructuur is in de loop der jaren de papierindustrie ontstaan. Daardoor is de beek (en de groenstrook) ter hoogte van het terrein van Folding Boxboard Eerbeek onderbroken.

Aan de noordzijde van het plangebied is een voormalig spoorwegstation gelegen (gebruikt van 1887 – 1950), momenteel in gebruik als halte van de Veluwsche Stoomtrein Maatschappij. Dit stationsontwerp werd Standaardtype KNLS genoemd en werd voor diverse spoorwegstations gebruikt in de jaren 80 van de 19e eeuw. Het stationstype is in drie soorten ingedeeld, waarbij dit station viel binnen het type KNLS 3^{e} klasse. De huidige omgeving van het stationsgebouw bestaat grotendeels uit parkeerplaatsen liggend langs de Stationsstraat. Aan de overzijde van de straat zijn winkels gesitueerd. De gemeente Brummen heeft plannen voor de toekomst om de stationsomgeving te verfraaien en toeristisch aantrekkelijker te maken (zie hiervoor ook de Visie centrum Eerbeek & Eerbeekse beek).

Conclusie schaalniveau laag
De directe omgeving van het fabrieksterrein van Folding Boxboard Eerbeek kent een zeer afwisselend beeld:

- Lintbebouwing langs de Coldenhovenseweg met een afwisseling van historische panden aan beide zijden van de weg. Dit betreft een aantal villa’s direct aangrenzend aan het fabrieksterrein
- Eenvoudige bedrijfsbebouwing, die plaatselijk ook het historische lint raakt van de Coldenhovenseweg
- Groenzone met de Eerbeekse Beek, die op een aantal plekken ruimtelijk is onderbroken door de bedrijfsterreinen, waaronder die van Folding Boxboard Eerbeek
- Groenzone aan west- en oostzijde van Folding Boxboard Eerbeek: belangrijke afscheiding tussen woonbebouwing en fabriek met grote, oude bomen
- Open ruimte tussen het terrein van Folding Boxboard Eerbeek en de Stuijvenburchstraat. Dit is het zogenaamde Kerstenterrein
- Station en omgeving wat in de toekomst toeristisch en recreatief aantrekkelijk wordt gemaakt

3.3.2 Referentiesituatie criterium visuele beleving

Om de effecten op de visuele beleving (zichtbaarheid) in beeld te brengen, is in fase 1 (de alternatievenafweging)[1] onder andere gebruik gemaakt van een 3D model. Dit model geeft een versimpelde weergave van de werkelijkheid en was vooral bedoeld om effecten tussen alternatieven en de referentiesituatie inzichtelijk te maken. In dit achtergrondrapport fase 2 gaan we in op het effect van het voorkeursalternatief aan de hand van 2D en 3D schetsen. Om de verschillen goed te duiden staan de beelden van de referentiesituatie en de plansituatie onder elkaar.

4 Effectbeschrijving en -beoordeling VKA

4.1 Beschrijving VKA en uitgangspunten voor inpassing

Het voorkeursalternatief bestaat uit drie ontwikkelsituaties voor het fabrieksterrein en een ontwerp voor de nieuwe ontsluitingsroute, de herinrichting van de groenzone langs ’t Haagje en het verleggen van de beek. Voor de omgeving van het fabrieksterrein is een landschapsplan opgesteld. Dit landschapsplan wordt gekoppeld aan het Provinciaal Inpassingsplan (PIP) wat wordt opgesteld voor het fabrieksterrein en omgeving. In het PIP is voor de verschillende bestemmingen rondom het fabrieksterrein opgenomen dat de inrichting en het gebruik van de gronden moet plaatsvinden binnen de leidende ontwerpprincipes en ontwerpeisen zoals opgenomen in het landschapsplan. Daarmee maken deze eisen onderdeel uit van het te beoordelen VKA.

De totstandkoming van het VKA en landschapsplan is zoals ook beschreven in het MER een iteratief proces geweest waarbij doorlopend een wisselwerking heeft plaatsgevonden tussen onderzoeken en het ontwerp/ optimalisatie van het voorkeursalternatief. Dit geldt ook voor het onderdeel stedenbouw en visuele beleving. In paragraaf 4.4 wordt een samenvatting gegeven van dit proces.

In deze paragraaf worden kort de relevante onderdelen van het ontwerp beschreven voor stedenbouw en visuele beleving die worden gebruikt bij de beoordeling van de effecten op dit thema. Een meer gedetailleerdere beschrijving van het voorkeursalternatief is opgenomen in het overkoepelende MER. Een uitgebreidere beschrijving van de leidende ontwerpprincipes is opgenomen in het landschapsplan Folding Boxboard Eerbeek en omgeving[2]. Voor de exacte grens tussen fabrieksterrein en omgeving wordt eveneens verwezen naar het MER. In het MER zijn ook de plattegronden opgenomen per ontwikkelsituatie.

[1] Milieueffectrapportage Mayr-Melnhof Eerbeek Achtergrondrapport Stedenbouw en visuele beleving, d.d. 28-06-21

[2] Landschapsplan Folding Boxboard en omgeving. Provincie Gelderland, d.d. 28 april 2022

4.1.1 Fabrieksterrein

Ontwikkelsituatie 1A

In deze situatie worden geluidswanden geplaatst langs de achterzijde van de woningen aan de Volmolenweg aan de westzijde van de entree van Folding Boxboard Eerbeek (overwegend 5 meter hoog, en nabij de entree 4 meter) en langs de Poelkampstraat (westzijde, 7 meter hoog) van het terrein. ter plaatse van de huidige zuidelijke ingang wordt aan beide zijden een woning gesloopt (Volmolenweg 10 en 18). Hiervoor in de plaats komt groen met aan de zijde van de fabriek een groene geluidswand van 4 meter hoog. Achter de geluidswand langs de Poelkampstraat, worden houtchips opgeslagen. De houtchips komen niet boven de wand uit. Daarnaast vinden een aantal kleinere ontwikkelingen op het fabrieksterrein plaats die niet vanaf de buitenzijde van het terrein zichtbaar zijn.

Ontwikkelsituatie 1A + 1B

In deze situatie wordt aanvullend op situatie 1A een geluidswand aan de noord- en noordwestzijde van het terrein geplaatst. Deze wand is overwegend 7 meter hoog en gedeeltelijk, aan de noordzijde, 4 meter hoog. Aan de zijde van het bedrijfsterrein komt een nieuwe chipsopslag te liggen in plaats van de huidige chipsopslag. Iets zuidelijker, aan de westzijde van het terrein, komt eveneens een geluidswand te liggen van 4 meter hoog. De belangrijkste, zichtbare, ontwikkeling op het terrein is de nieuwe pulpinstallatie (met bijhorende schoorstenen, tank en bleektoren) plus gebouwen, met tussenliggende transportband, voor verwerking en opslag. De hoogte van de gebouwen voor opslag van houtchips varieert van 12 tot 15 meter en de pulpinstallatie kent een hoogte van ongeveer 18 meter. De schoorsteen, bleektoren en tank hebben een hoogte van maximaal 25 meter.

Ontwikkelsituatie 1A + 1B + 2

In deze fase worden, aanvullend op ontwikkelsituatie 1A en 1B, op het fabrieksterrein diverse gebouwen geplaatst. Aan de noordzijde is dit een opslag achter de geluidswand met een hoogte, gelijk aan de wand, van 7 meter. Aan de westzijde, achter de geluidswand, is dit een opslagruimte met een hoogte van 8 meter. Een meter hoger dus dan de geluidswand. Op de zuidelijke helft van het terrein komt een gebouw wat in gebruik wordt genomen als magazijn en deels als ruimte voor het nabewerking van karton. De gebouwen hebben een hoogte van 9 meter. De hal van de kartonmachine wordt verlengd richting het zuiden. Deze verlenging is qua hoogte gelijk aan de huidige hal, 15 meter.

4.1.2 Overige plangebied

In het eerder genoemde landschapsplan zijn ontwerpeisen opgenomen voor de omgeving van het fabrieksterrein.

Leidende ontwerp principes

In het landschapsplan zijn een aantal leidende ontwerpprincipes opgenomen die betrekking hebben op de groene omkadering van het fabrieksterrein: het verzachten van de overgang naar de omgeving door middel van groen en uitgangspunten voor geluidswanden. Ook zijn ontwerpprincipes opgesteld met betrekking tot het zichtbaar en beleefbaar maken van de Eerbeekse beek en het landschappelijk inpassen van de nieuwe aan- en afrijdroute.

De meeste geluidswanden krijgen een groene uitstraling door middel van beplanting, zie ook het onderstaande referentiebeeld (figuur 4.1). Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt kokoswanden of het beplanten van keer en legioblokkenwanden d.m.v. bijvoorbeeld rasters of kokosmatten. In het landschapsplan is een figuur opgenomen met ontwerpeisen per geluidswand.

Figuur 4.1 De afbeelding geeft een referentiebeeld van een groene geluidswand weer (bron afbeelding: https://www.greenwall.nl/products/construct)

Ontwerpeisen per deelgebied

Hieronder worden kort de uitgangspunten per deelgebied zoals opgenomen in het landschapsplan beschreven. Zie ook figuur 4.2.

Figuur 4.2 Kaart met de deelgebieden in en in de omgeving van het plangebied zoals opgenomen in het landschapsplan

Coldenhovenseweg

De Coldenhovenseweg krijgt het karakter van een 30km/u weg. De statige sfeer van het aanliggende groen en de villa's wordt behouden en waar mogelijk versterkt. Het zicht op de villa's blijft behouden. Door onderbegroeiing te verwijderen en waar nodig beplanting aan de westzijde te plaatsen, blijft de afschermende werking ten opzichte van het fabrieksterrein behouden en verbetert het zicht op de beek. De beek wordt meer zichtbaar en beleefbaar. De beek komt deels in de Coldenhovenseweg te liggen. De beek komt hier in een getrapt profiel te liggen waarbinnen ruimte is voor beplanting met soorten die passend zijn bij de beek (zie ook figuur 4.3).

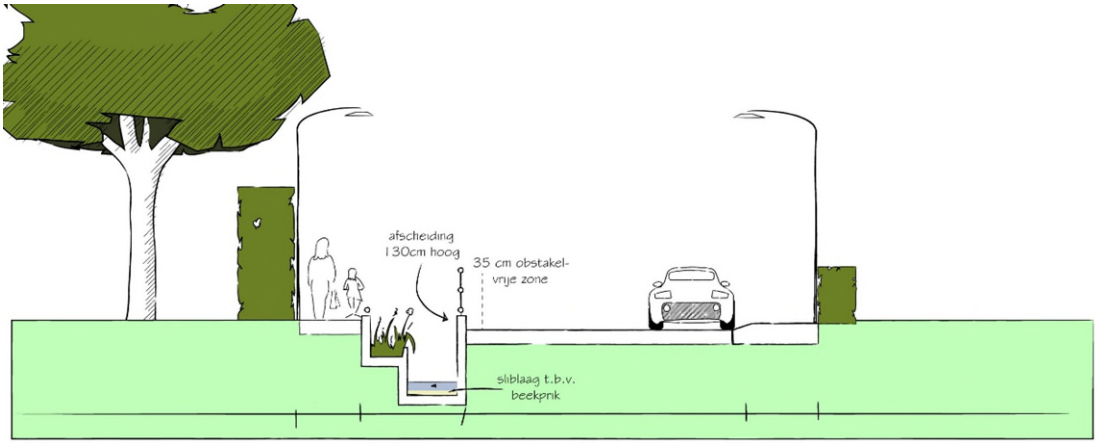

Figuur 4.3 De afbeelding geeft een doorsnede van de nieuwe ligging van de beek ter plaatse van de Coldenhovenseweg weer.

Volmolenweg Oost

Vanwege de aanleg van de nieuwe aan- en afrijdroute door ’t Haagje verliest het oostelijke deel van de Volmolenweg haar functie als belangrijke route voor vrachtverkeer. Hierdoor ontstaat ruimte om de Volmolenweg in te richten als een autoluwe woonstraat. De ruimte die daardoor ontstaat, geeft daarbij de mogelijkheid voor het verleggen van de Eerbeekse beek van het fabrieksterrein naar de Volmolenweg. De beek gaat dus onderdeel uitmaken van de Volmolenweg. Uitgangspunt is een groene oever van de beek, behalve daar waar weinig ruimte beschikbaar is.

Entree Volmolenweg

De zuidelijk bedrijfsentree van Folding Boxboard Eerbeek ligt aan de Volmolenweg. Door rekening te houden met de inrichting van ‘t Haagje en deze in samenhang met de entree te ontwerpen, kan de entree de groenzone van ‘t Haagje aan de kopse kant verlengen en het zicht op de fabriek verbeteren. De entree krijgt daarom een zoveel mogelijk groen karakter, passend bij ‘t Haagje. Zie ook figuur 4.4 voor een impressie van de nieuwe situatie.

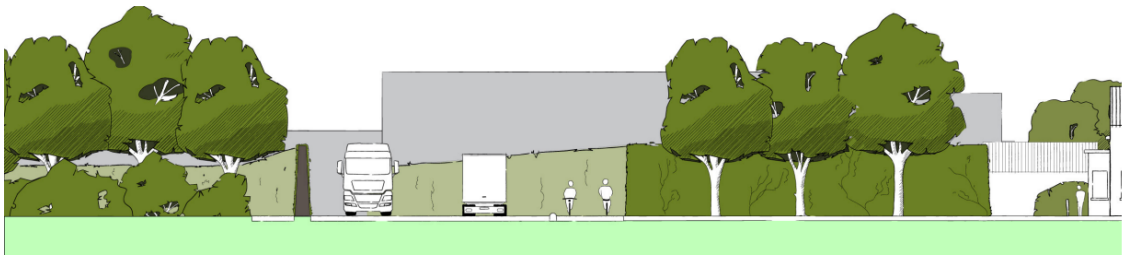

Figuur 4.4 De afbeelding geeft een impressie van de nieuwe entree Volmolenweg

<u>’t Haagje</u>

Het deelgebied ‘t Haagje krijgt een meer parkachtig karakter met een wandelpad langs de beek. Dit ontstaat door meer (afwisselend) beplanten, gericht op het doorbreken van het zicht op de weg (zie figuur 4.6 voor een principeschets). Waar de beek verlegd moet worden vanwege de aanleg van de nieuwe aan- en afrijdroute of bijbehorende geluidswerende maatregelen, is een groen profiel, waarbij rekening wordt gehouden met gegeven dat sprake is van een Sprengenbeek. Om het zicht op de vrachtwagens te verminderen wordt de nieuwe aan- en afrijdroute deels verdiept aangelegd (maximaal 1 meter onder maaiveld). Tevens wordt de weg begeleid met een geluidswand en aan de westzijde een grondwal van 2 meter hoogte.

Figuur 4.5 De afbeelding geeft een doorsnede van de nieuwe route en de groenzone langs ‘t Haagje

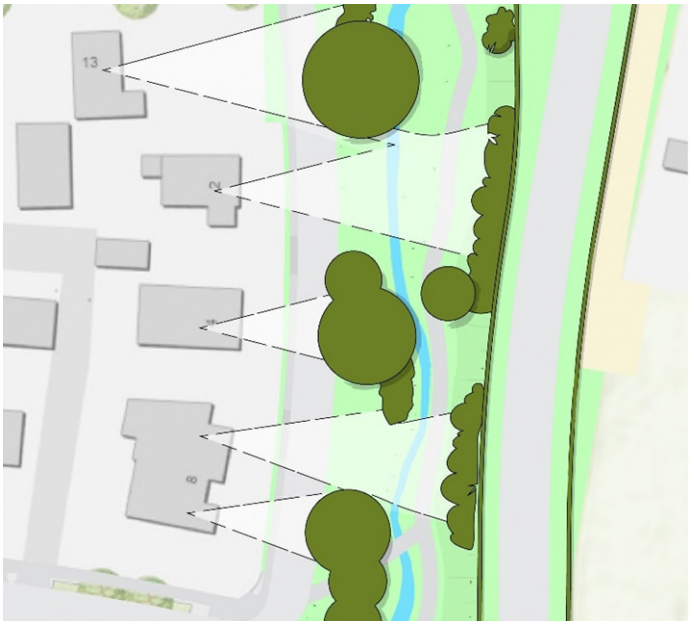

Figuur 4.6 De afbeelding geeft een principeschets van het groen in de zichtlijnen vanaf de woningen richting de weg.

Poelkampstraat/ Volmolenweg
Aan de Poelkampstraat en Volmolenweg wordt een groenzone gerealiseerd in combinatie met een beplante geluidswand, parkeerplaatsen en huisvuilcontainer-opstelplaatsen. Aan de Poelkampstraat wordt gekozen voor een afwisseling tussen boomgroepen, struiken en kruidenrijk gras af te wisselen. Boomgroepen worden niet tegenover woningen geplaatst vanwege lichtinval bij laaghangende zon. Hoogte van het groen is oplopend vanaf de straat naar de geluidswand, met enkele bomen dichterbij de weg. De ruimte achter de woningen langs de Volmolenweg wordt ingericht met struiken en lage begroeiing.

Kloosterstraat
In het deelgebied Kloosterstraat is het afschermende groen en de villa kenmerkend. De overgang, ter plaatse van het noordelijk deel van de Kloosterstraat, tot de geluidswand wordt verzacht door het huidige groen te versterken. De hoogte van het groen is oplopend richting de geluidswand.

Spoorzone
De inrichting en plannen voor de spoorzone worden verder uitgewerkt door de gemeente Brummen, zoals voorgesteld in de structuurvisie Centrum en Eerbeekse beek.

4.2 Criterium Stedenbouw

Schaalniveau hoog
Op het hoogste schaalniveau heeft het voorkeursalternatief geen invloed op de kenmerkende stedenbouwkundige structuren. De stedenbouwkundige hoofdstructuren blijven behouden. De effecten die op het meer lokale schaalniveau optreden (zie schaalniveau midden en laag) hebben weliswaar effect op de herkenbaarheid maar leiden niet tot een fundamentele wijziging of aantasting van de structuren op dit schaalniveau. De beoordeling is daarom neutraal (0).

Schaalniveau midden
Op het middelste schaalniveau heeft de doorsnijding van de groenstrook langs ‘t Haagje een negatieve invloed op kenmerkende stedenbouwkundige structuren. De betreffende groenstrook vormt één van de doorgaande groenstructuren in Eerbeek, waar tevens de Eerbeekse Beek doorheen stroomt. In de referentiesituatie wordt deze groenstrook plaatselijk al onderbroken door bedrijventerreinen, waaronder het terrein Folding Boxboard Eerbeek. Het is in de referentiesituatie dus al geen volledig doorgaande structuur meer. Het feit dat de groenstructuur in de lengterichting wordt doorsneden waardoor over de gehele lengte de groenzone wordt verstoord heeft een negatieve invloed op deze stedenbouwkundige structuur. Een positief effect van het voorkeursalternatief is dat de beek weer zichtbaar wordt en daarmee de continuïteit van beek wordt hersteld. Per saldo leidt dit tot een neutraal effect (0).

Schaalniveau laag
Evenals op het midden schaalniveau heeft de doorsnijding van de groenzone langs 't Haagje een negatieve invloed. Met maatregelen, zoals de voorgestelde groene wanden, kan de impact van de doorsnijding beperkt worden. Feit blijft dat de bestaande groenstrook op deze manier aanzienlijk smaller en minder goed herkenbaar is als robuuste groene structuur. Positief is het weer zichtbaar maken van de beek. Daarmee wordt de continuïteit verbeterd. De beek zal echter niet of beperkt begeleid worden met groen wanneer deze in het straatprofiel van de Volmolenweg en Coldenhovenseweg ligt. De onderbreking van de groene structuur die de Eerbeekse beek over grotere lengte begeleid wordt daarmee niet opgeheven. Aan de oostzijde en westzijde van het bedrijventerrein blijft voldoende ruimte over om de groene noord – zuid georiënteerde structuren te behouden en te versterken. Langs de Kloosterstraat, ter hoogte van de nieuwe pulpinstallatie in ontwikkelsituatie 1A + 1B en 1A + 1B + 2, wordt de groenzone iets smaller. Dit heeft echter geen effect op de stedenbouwkundige structuur. Aan de noordzijde van de Kloosterstaat wordt de strook in voorgenoemde ontwikkelsituaties wat breder. Door de realisering van geluidswanden en een groenzone langs de Poelkampstraat en de Volmolenweg (ter plaatse van de zuidelijke ingang) wordt de stedenbouwkundige structuur aan de westzijde en de zuidzijde van het fabrieksterrein versterkt. Per saldo is de beoordeling op dit schaalniveau voor de verschillende ontwikkelsituaties en de voorgenomen activiteiten buiten het fabrieksterrein negatief (-). De doorsnijding van de groenstrook van 't Haagje weegt voor dit criterium zwaarder dan de verbeteringen op en rondom het fabrieksterrein.

4.3 Criterium Visuele beleving

In deze paragraaf wordt het effect van het voorkeursalternatief in beeld gebracht aan de hand van 2D en 3D schetsen en fotovisualisaties. De effecten worden beschreven vanaf de wegen (en aanliggende bebouwing) in en rond het fabrieksterrein. Hierbij wordt uitgegaan van de eindsituatie. Oftewel eventuele tijdelijke effecten als gevolg van aanlegwerkzaamheden zijn niet meegenomen in de beoordeling.

4.3.1 Poelkampstraat/ Volmolenweg

Poelkampstraat
Vanaf de Poelkampstraat is er in de referentiesituatie een vrij zicht op de fabriek. Waar dit zicht voorheen werd belemmerd door woningen, is er nu vrij zicht doordat deze woningen zijn gesloopt. Op onderstaande foto is dit vrije zicht goed zichtbaar.

Figuur 4.7 De afbeeldingen geven het huidige zicht vanaf de zuidzijde Poelkampstraat weer

In de verschillende ontwikkelsituaties wordt op circa 13 meter afstand van de huidige Poelkampstraat een geluidswand geplaatst van 7 meter hoog. Los van de verdere inrichting van de strook zal het zicht op de bebouwing vanaf de Poelkampstraat grotendeels worden weggenomen door de wand. Zie ook de principe doorsnede in figuur 4.7 en de visualisatie in figuur 4.8. Uitzondering vormt de opslag (in ontwikkelsituatie 2) die ongeveer een meter boven de wand uitkomt. Dit zicht wordt op termijn deels weggenomen (seizoen afhankelijk) door de boomgroepen die zijn opgenomen in de ontwerpeisen van het landschapsplan.

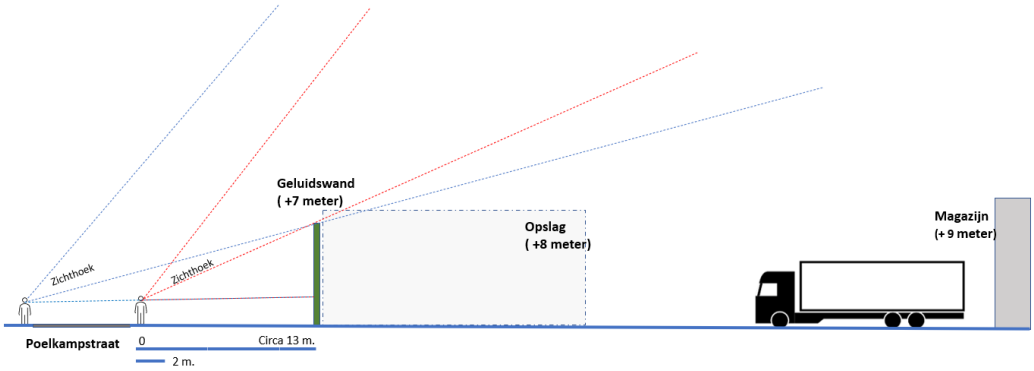

Figuur 4.8 De afbeelding geeft een principe doorsnede (op schaal) vanaf de Poelkampstraat in ontwikkelsituatie 2 weer. Het zicht vanaf de Poelkampstraat is grotendeels gericht op de nieuwe groene geluidswand. In deze doorsnede is geen rekening gehouden met toekomstige begroeiing.

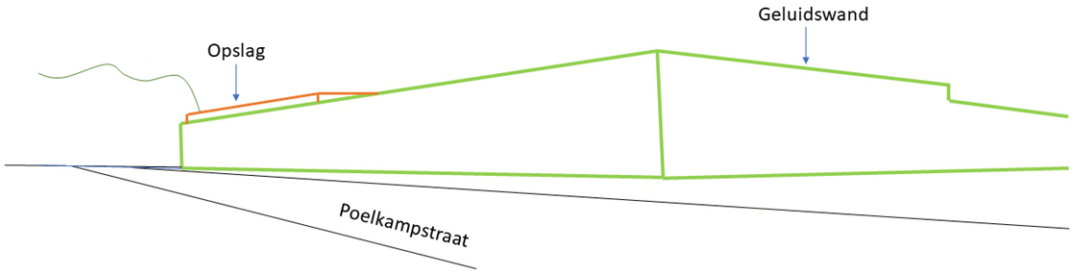

Figuur 4.9. De afbeelding geeft het zicht weer vanaf zuidzijde Poelkampstraat (3D). De inrichting van de groenzone tussen de groene wand en de Poelkampstraat is in deze visualisaties niet meegenomen. Afhankelijk van de precieze ontwerpkeuze zal ter plaatse nog meer begroeiing worden toegevoegd. Achter een gedeelte van de geluidswand wordt een opslag gebouwd met een hoogte van 8 meter.

Tuinen achterzijde Volmolenweg (westelijk van de zuidelijke entree)

Vanaf de achterzijde van de woningen aan de Volmolenweg is het fabrieksterrein in de huidige situatie op verschillende plekken zichtbaar. O.a. de berg met houtchips stijgt boven de achtertuinen uit. In de verschillende ontwikkelsituaties wordt een groene geluidswand geplaatst beginnend bij 4 meter in het oosten en oplopend naar 7 meter hoogte in het westen. In de visualisaties is uitgegaan van 5 meter. Ook in deze situatie zal de wand een groot deel van het zicht wegnemen. De gebouwen van de verlengde hallen (hal t.b.v. nabewerking van karton, magazijn, e.d.) zullen deels wel zichtbaar zijn vanuit een deel van de achtertuinen die meer richting de entree gelegen zijn.

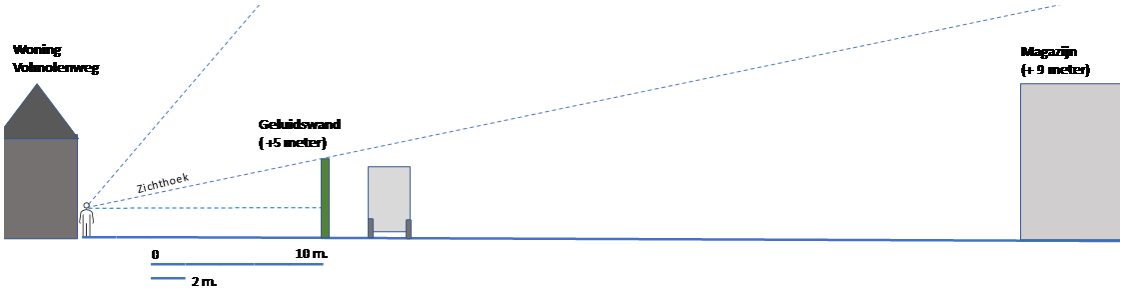

Figuur 4.10 De afbeelding geeft een principe doorsnede (op schaal) weer vanaf de achterzijde van een woning aan de Volmolenweg (ongeveer ter hoogte van nr. 22) in ontwikkelsituatie 2. De doorsnede is noord – zuid genomen.

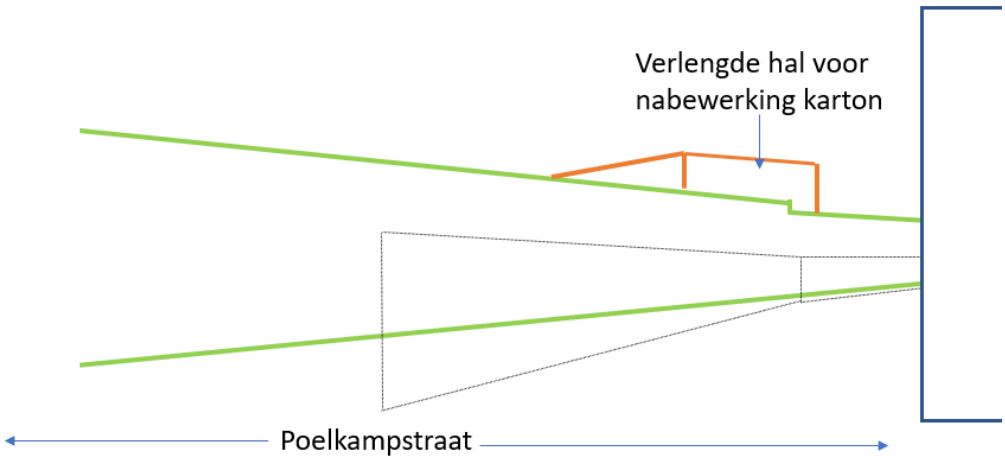

Figuur 4.11. De afbeelding geeft het zicht vanuit de achtertuinen van de Volmolenweg weer. Schuin vanaf de achterzijde van de woningen langs de Volmolenweg bekeken is de verlengde hal van de kartonmachine zichtbaar. Het betreft een worst case situatie zonder schuttingen, heggen, et cetera. In werkelijk zal veel minder zichtbaar zijn van de wand van de hal voor de nabewerking van karton. Wel is fictief een schutting op de erfscheiding transparant ingetekend.

4.3.2 Kloosterstraat

Ter plaatse van de Kloosterstraat is in de huidige situatie sprake van een hek en opgaande begroeiing die het zicht op terrein voor een belangrijk deel ontnemen, zie figuur 4.11. In ontwikkelsituatie 1A blijft deze situatie ongewijzigd. In ontwikkelsituaties 1A + 1B en 1A + 1B + 2 wordt een legioblokkenwand, deels beplant en deels afgeschermd met beplating, van 7 meter hoogte geplaatst met vanaf de Kloosterstraat bezien een wisselende afstand van circa tussen de 10 en 15 meter. Achter de wand komt de houtchipsopslag en daar achter het ontvangststation van chips en de houtbewerking van chips. Het ontvangststation heeft een hoogte van 12 meter. Het gebouw en de houtchipsopslag zullen achter de wand wegvallen wanneer vanuit de straat richting het terrein wordt gekeken, zie figuur 4.12. De strook tussen de Kloosterstraat en de wand krijgt een groene inrichting. Hierdoor zal ten opzichte van de referentiesituatie een robuustere groenzone ontstaan.

Figuur 4.12 De afbeelding geeft de groene afscheiding langs de Kloosterstraat, huidige situatie, weer

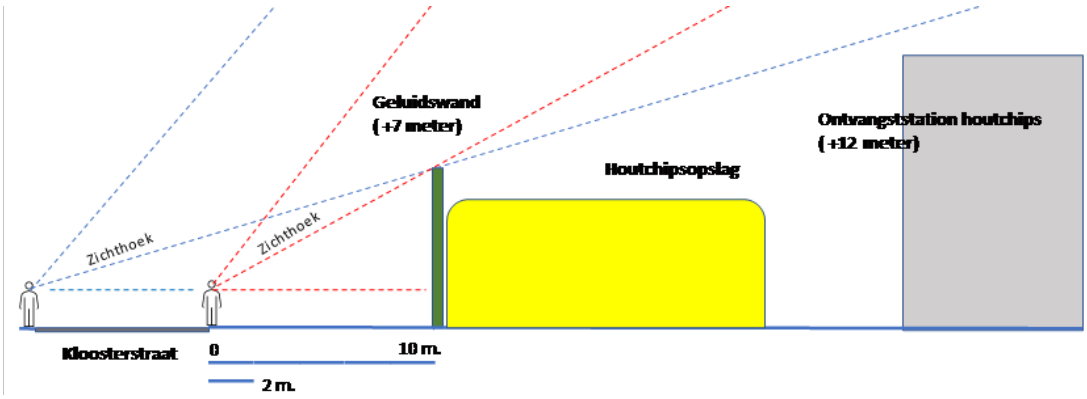

Figuur 4.13 De afbeelding geeft een principedoorsnede (op schaal) vanaf de Kloosterstraat richting Folding Boxboard Eerbeek (ongeveer ter hoogte van huisnummer 8) in ontwikkelsituatie 2. In deze doorsnede is geen rekening gehouden met het voorgestelde groen uit het landschapsplan.

Ter plaatse van de westelijk ingang is er in de huidige situatie zicht op de bebouwing op het terrein. Zie figuur 4.13. In de ontwikkelsituaties 1A + 1B en 1A + 1B + 2 zal achter deze ingang het 15 meter hoge gebouw van de houtopslag liggen. Dit gebouw zal vanaf dit punt zichtbaar zijn en komt in de plaats van het ongeveer 10 meter hoge gebouw waar nu zicht op is. Het gebied waar sprake is van dit zicht is echter maar beperkt.

Figuur 4.14 Op de afbeelding is het vanaf de Kloosterstraat richting de westelijke ingang van het terrein, in de huidige situatie, weergegeven

Langs het zuidelijk deel van de Kloosterstraat (tot aan de Huygenslaan) is nu zicht op de villa en omliggend groen wat het zicht op de fabriek voor een belangrijk deel, zeker in de zomersituatie, wegneemt. Het verwijderen van bomen direct aangrenzend aan het fabrieksterrein, in ontwikkelsituaties 1A + 1B en 1A + 1B + 2, heeft hier maar beperkt invloed op. Verder is het uitgangspunt in het landschapsplan dat het bestaande (afschermende) groen zoveel mogelijk behouden blijft.

4.3.3 Spoorzone

Op onderstaande afbeelding is het huidige zicht vanaf de Stuijvenburchstraat zichtbaar. In de huidige situatie wordt het zicht op de fabriek beperkt afgeschermd door het zandlichaam waarop de spoorlijn is gelegen en het achterliggende groen. Verschillende gebouwen die onderdeel uitmaken van de fabriek zijn echter wel zichtbaar. Wel moet vermeld worden dat momenteel een (tijdelijk) scherm met posters is geplaatst om het zicht op de fabriek te belemmeren. In ontwikkelsituaties 1A + 1B en 1A + 1B + 2 komt langs deze zijde van het terrein een groene geluidswand van 7 meter hoogte te staan. Meer oostelijk komt een wand 4 meter. Deze wand zal het zicht op de bebouwing voor een belangrijk deel afschermen, zie ook afbeelding 4.15.

Figuur 4.15 De afbeelding geeft een overview van de huidige situatie (wintersituatie) en het zicht vanaf de Stuijvenburchstraat (ooghoogte) richting het zuiden

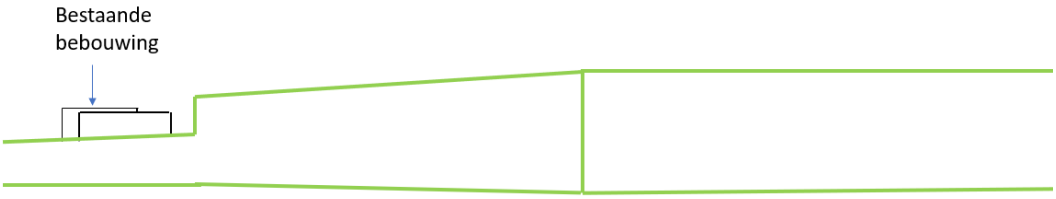

Figuur 4.16 De afbeelding betreft een visualisatie van de nieuwe geluidswand bezien vanaf de Stuijvenburchstraat (ontwikkelsituatie 1a + 1B en 1A + 1B + 2)

4.3.4 Coldenhovenseweg

Het zicht van de Coldenhovenseweg op het fabrieksterrein zal grotendeels niet wijzigen. De bebouwing op het fabrieksterrein wordt aan deze zijde niet aangepast en schermt het zich af op de overige delen van het terrein. Wel is de bebouwing ter plaatse van de te amoveren woningen aan de Coldenhovenseweg 36 en 38 waarschijnlijk beter zichtbaar. Ter plaatse van de noordelijke entree zullen wijzigingen op het terrein in ontwikkelsituaties 1A + 1B en 1A + 1B + 2 wel deels zichtbaar zijn. Hier is nu echter ook al vrij zicht op de bebouwing van het terrein. Het weer zichtbaar maken van de beek (in de omgeving van waar de Volmolenweg aantakt op de Coldenhovenseweg) heeft eveneens een positief effect. Vanaf dit punt zal het verlengen van de bedrijfsbebouwing ten behoeve van transport en rolbewerking wel zichtbaar zijn. De afstand tot de weg en de voorliggende begroeiing en bebouwing maken dat de impact beperkt is.

4.3.5 Volmolenweg (oostelijk van de zuidelijke entree)

Een deel van het zicht vanuit de achtertuinen van de woningen aan de Volmolenweg richting het fabrieksterrein wordt in ontwikkelsituatie 2 beïnvloed door het verlengen van de hal voor rolbewerking en het na bewerken van karton. Dit gebouw met een gelijke hoogte als de huidige bebouwing (15 meter) komt dichter bij de tuinen te liggen.

Vooral vanuit de hoekwoning en bijhorende tuin aan de kant van de zuidelijke ingang zal dit beleefd worden. De voorgestelde groene geluidswand van 4 meter zal dit effect maar deels wegnemen. Zie ook figuur 4.16.

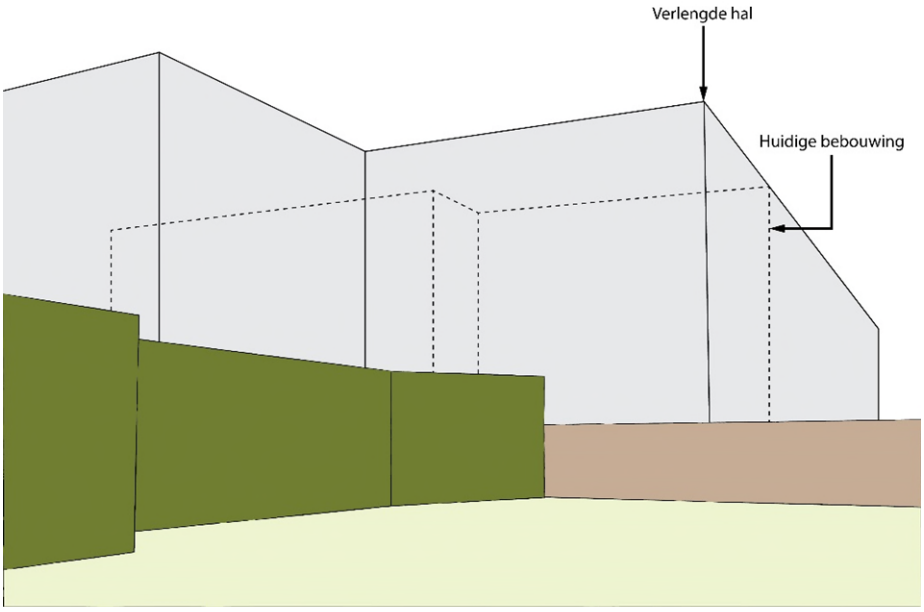

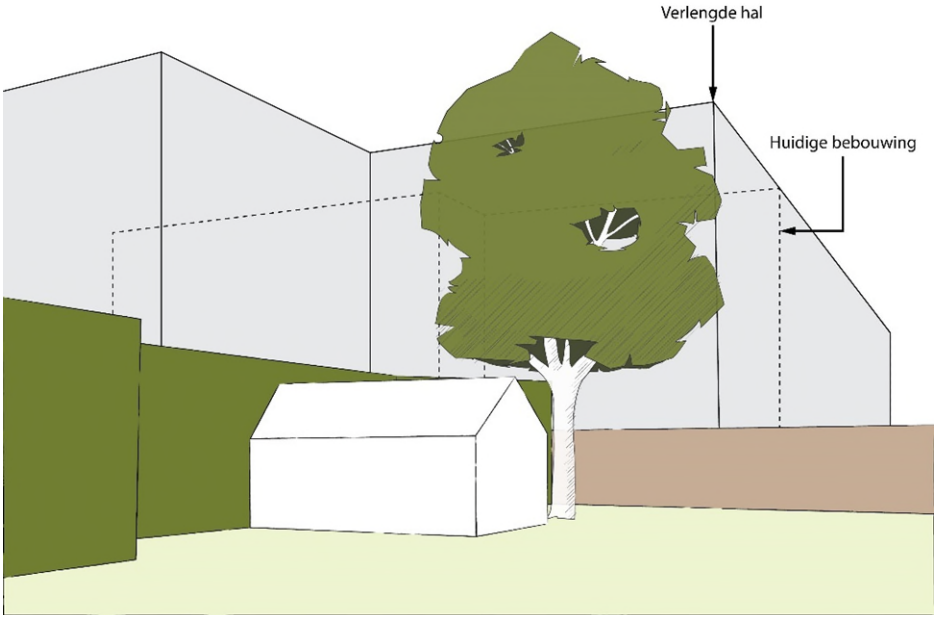

Figuur 4.16 De afbeeldingen geven een impressie van het zicht op de fabriek vanuit een tuin aan de Volmolenweg, met en zonder begroeiing en schuur. Duidelijk is dat afhankelijk van de invulling van de achtertuin de fabrieksbebouwing dominanter in het zicht aanwezig is.

4.3.6 ’t Haagje en Wethouder Sandersstraat

De nieuwe aan- en afrijdroute doorsnijdt de groenzone (inclusief de Eerbeekse Beek) langs ‘t Haagje. Dit vermindert het oppervlakte aan groen ter plaatse. Daarnaast zal het karakter en de sfeer van deze plek veranderen. Nu heeft het gebied een relatief open karakter met verspreid liggende bomen en boomgroepen. Met de weg en de geluidswand, inclusief groen talud, krijgt het gebied een meer besloten karakter. De zone wordt circa de helft smaller. En ook het zicht op de achtertuinen van de woningen aan de Coldenhovenseweg wordt weggenomen. De wand van 2 meter, in combinatie met een verdiepte ligging tot maximaal 1 meter beneden maaiveld, hoogte haalt verder maar een deel van het zicht op de vrachtwagens die deze nieuwe route gebruiken weg. Afschermende bomen en beplanting zoals voorgesteld vermindert dit zicht, dit gaat overigens niet op in de winter tenzij sprake is van groenblijvende begroeiing. Met de komst van de nieuwe weg verdwijnt dus een relatief wijds uitzicht. Ook verdwijnt ruimte voor bepaalde recreatieve gebruiksfuncties zoals voetbal. Echter met de herinrichting kunnen ook kwaliteiten worden toegevoegd. Zoals begroeiing die meer passend is in de streek, meer aandacht voor biodiversiteit en een doorgaande wandelroute langs de beek. Overigens sluit het meer besloten karakter ruimtelijk wel aan bij het deel van de beek zuidelijk van de Wethouder Sandersstraat, wat eveneens een smaller en meer besloten karakter kent.

De nieuwe bebouwing op het terrein van Folding Boxboard Eerbeek zal ten delen beter zichtbaar zijn vanuit de groenzone langs 't Haagje. De bebouwing van 9 tot 15 meter hoog komt iets meer richting de groenzone te liggen. Vanaf wat grotere afstand zal dit verschil maar beperkt waarneembaar zijn Daarnaast wordt de entree groen ingericht en wordt een groene geluidswand geplaatst wat een deel van het zicht op de bebouwing juist weer wegneemt.

4.3.7 Samenvattend

Samenvattend kan gesteld worden dat vanaf de Poelkampstraat het zicht op de fabriek in de verschillende ontwikkelsituaties grotendeels wordt weggenomen door de groene geluidswand. Ook het zicht op de fabriek vanuit de achtertuinen van de Volmolenweg (westelijk van de zuidelijke ingang) wordt voor een groot deel weggenomen. Langs de Kloosterstaat wordt in ontwikkelsituaties 1A + 1B en 1A + 1B + 2 een deels beplante en door groen afgeschermde legioblokkenwand, die op iets meer afstand van de weg komt te liggen dan de huidige groene afscheiding, geplaatst. De hoogte van de groene wand en de mogelijkheden voor een groene inrichting leidt er toe dat de zichtbaarheid van het fabrieksterrein niet groter wordt. Vanaf de centrumzijde (spoorzone) wordt in ontwikkelsituaties 1A + 1B en 1A + 1B + 2 een groot deel van het zicht op de fabriek weggenomen door de groene wand van deels 7 meter en deels 4 meter hoog. Ook dit heeft een positief effect. De beleving van de fabriek aan de oostzijde zal maar beperkt wijzigen. De nieuwe hal voor transport en rolverwerking in ontwikkelsituatie 2 ter plaatse van de achtertuinen Volmolenweg geeft wel een negatief effect op de visuele beleving. De bebouwing van de fabriek zal t.o.v. de huidige situatie beter zichtbaar zijn. Per saldo heeft ontwikkelsituatie 1A een positief effect en ontwikkelsituaties 1A + 1B en 1A + 1B + 2 een zeer positief effect op de visuele beleving.

Het karakter van de groenzone langs 't Haagje zal wel in belangrijke mate veranderen. De zone wordt smaller en zal een meer besloten karakter hebben. Ook zullen langsrijdende vrachtwagens over de nieuwe route deels zichtbaar blijven. Wat een storend effect heeft op de beleving. Verder verdwijnt er oppervlak recreatief gebruiksgroen. Anderzijds zijn er ook kansen met betrekking tot het beleefbaar maken van de beek. Per saldo is de beoordeling van het voorkeursalternatief in dit deel van het plangebied negatief.

4.4 Iteratief proces – ontwerpoptimalisaties

Mitigerende maatregelen

Zoals beschreven hebben de onderzoeken die zijn uitgevoerd in het kader van het MER bijgedragen aan de verdere optimalisatie van het VKA (en bijhorend landschapsplan). Op basis van een eerste beoordeling zijn verschillende mitigerende maatregelen geformuleerd. Met het nemen van deze maatregelen konden effecten worden weggenomen of verzacht. Voorgestelde maatregelen waren:

- In de groenzone langs de Poelkampstraat, hoog opgaande begroeiing plaatsen en daarmee het zicht op de fabriek (de opslag achter de wand in ontwikkelsituatie 1A + 1B + 2) verder beperken. Dit advies is overgenomen in het landschapsplan
- Verhogen van de geluidswand langs de nieuwe aan- en afrijdroute door 't Haagje naar 4 meter (of 3 meter in combinatie met een verdiepte ligging) aan de zijde van 't Haagje. Of kiezen voor aaneengesloten groenblijvende beplanting met een zelfde hoogte. Dit advies is ten dele over genomen. Gekozen is voor het afschermen van het zicht vanuit de woonbebouwing op de nieuwe aan- en afrijdroute
- Een groenprofiel, in combinatie met de verlegging van de beek, van de Volmolenweg en de Coldenhovenseweg om zo de verbinding tussen de twee groenzones te versterken. Op basis van de verdere uitwerking van het technisch ontwerp is gebleken dat deze ruimte niet beschikbaar is. Daarmee is dit geen uitvoerbare mitigerende maatregel
- Inrichting zuidelijke entree van Folding Boxboard Eerbeek afstemmen op het groen in de groenzone langs 't Haagje, bij voorkeur met hoog opgaande begroeiing. Dit is overgenomen in het landschapsplan

Maatregelen die niet zijn overgenomen komen terug in het hoofdstuk mitigerende maatregelen van dit achtergrondrapport.

Onderzoek naar bouwstenen

Ook zijn een aantal "bouwstenen" beoordeeld:

- Groen inrichten perceel te zuiden Wethouder Sandersstraat
- Verdiepte ligging nieuwe aan- en afrijdroute
- Nieuwe woning op het perceel te noorden van de Wethouder Sandersstraat

Groen inrichten perceel te zuiden Wethouder Sandersstraat

Deze bouwsteen heeft een positieve invloed op de stedenbouwkundige structuur op dit schaalniveau. Het groen is aangrenzend aan de bepalende groenstructuur en heeft daardoor in principe weinig invloed op de continuïteit van deze structuur. Echter het volume (of robuustheid) van de groenstructuur in z'n totaliteit wordt met de toevoeging wel versterkt.

Wat betreft visuele beleving heeft het gebied door het huidige gebruik (stalling van auto's) een rommelig karakter. Het toevoegen van groen op deze plek, en daarmee het verdwijnen van het huidige gebruik heeft daarmee een positief effect op de visuele beleving ter plaatse. Wanneer het verlies van gebruiksruimte uit de groenzone langs 't Haagje hier wordt gecompenseerd heeft dat een positief effect. Uiteindelijk is gekozen om dit perceel geen onderdeel uit te laten maken van het voorkeursalternatief.

Verdiepte ligging
Een verdiepte ligging van de weg heeft een beperkt positief effect op de visuele beleving omdat nu een kleiner deel van de vrachtwagens zichtbaar zal zijn. Deze bouwsteen is overgenomen in het voorkeursalternatief.

Extra woning
Een extra woning langs de Coldenhovenseweg ten noorden van Wethouder Sandersstraat heeft een beperkt effect op de visuele beleving ter plaatse. Wanneer het in de rooilijn van de andere bebouwing wordt geplaatst langs de Coldenhovenseweg zal de nieuwe bebouwing opgaan in het lint. De woning is uiteindelijk niet opgenomen in het voorkeursalternatief.

5 Mitigerende en compenserende maatregelen

Beschreven is dat het verlengen van de hal voor de nabewerking van karton richting de Volmolenweg ter plaatse een negatief effect heeft. Dit effect is mogelijk te verzachten door te kiezen voor een groene bekleding (beplanting), vergelijkbaar met de groene geluidswand. Dit leidt niet tot een andere effectbeoordeling. Het is daarmee vooral een aanbeveling voor de verdere uitwerking.

6 Conclusies

Het negatieve effect op het criterium stedenbouw – lage schaalniveau - komt door de doorsnijding van de groenstructuur langs 't Haagje waarmee de herkenbaarheid van deze stedenbouwkundig belangrijke structuur ter plaatse wordt verstoord. Door verschillende ontwerpoplossingen zoals de voorgestelde groene (beplante) wanden, kan de visuele impact van de doorsnijding beperkt worden. Feit blijft dat de bestaande groenstrook op deze manier aanzienlijk smaller en minder goed herkenbaar is als robuuste groene structuur. Positief is het weer zichtbaar maken van de beek. Daarmee wordt de continuïteit verbeterd. De beek zal echter niet of beperkt begeleid worden met groen wanneer deze in het straatprofiel van de Volmolenweg en Coldenhovenseweg ligt. De overall beoordeling voor het criterium stedenbouw laag is negatief.

Uit de analyse naar de zichtbaarheid van bedrijfsbebouwing blijkt dat het plaatsen van groene wanden rondom het terrein in belangrijke mate bijdraagt aan het verminderen van de zichtbaarheid van de fabrieksbebouwing. De groene geluidswand is in ontwikkelsituaties 1A+1B en 1A+1B + 2 langer dan in ontwikkelsituatie 1A. Daarom scoren deze situaties positiever. De zichtbaarheid van de nieuwe route wordt eveneens deels gecamoufleerd door groene geluidswanden in combinatie met een deels verdiepte ligging, echter de vrachtwagens blijven deels zichtbaar wat voor visuele verstoring zorgt. Ook zal het oppervlakte gebruiksgroen afnemen. Het alsnog betrekken van het perceel ten zuiden van de Wethouder Sandersstraat, kan dit laatste effect voorkomen.

In onderstaande tabel is een overzicht van de beoordelingen uit hoofdstuk 4 opgenomen.

Tabel 6.1. Overzicht effectbeoordeling Thema Stedenbouw en visuele beleving (het VKA voor de groenzone langs 't Haagje is in alle ontwikkelsituaties gelijk) zonder mitigerende maatregelen

Thema/alternatief	Ontwikkelsituatie 1A	Ontwikkelsituatie 1A + 1B	Ontwikkelsituatie 1A+1B+2
Criterium Stedenbouw – schaalniveau hoog	0	0	0
Criterium Stedenbouw – schaalniveau midden	0	0	0
Criterium Stedenbouw – schaalniveau laag	-	-	-
Criterium visuele beleving – terrein FBE en direct omgeving	+	++	++
Criterium visuele beleving – groene zone langs 't Haagje	-	-	-